

Kamer van Volksvertegenwoordigers

BUITENGEWONE ZITTING 1988

14 JULI 1988

WETSVOORSTEL

houdende wijziging van het fiscale stelsel van onderhoudsuitkeringen

(Ingediend door de heer Derycke)

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

De huidige fiscale behandeling van uitkeringen tot onderhoud vindt zijn grondslag in de wet van 3 november 1976. Om een antwoord te bieden op een aantal problemen die op dat moment, mede door de rechtspraak rezen, ten aanzien van de fiscale behandeling van deze uitkeringen herschreef de Regering toen de artikelen 67, 3° en 71, § 1, 3° van het Wetboek van de Inkomstenbelastingen (WIB) met betrekking tot respectievelijk de belastbaarheid ervan in hoofde van gerechtigde en de aftrekbaarheid in hoofde van de onderhoudsplichtige.

Het is opmerkelijk dat het oorspronkelijke ontwerp voorzag in de volledige belastbaarheid respectievelijk aftrekbaarheid van deze uitkeringen (zie Kamer van Volksvertegenwoordigers, Stuk n° 879/1, 1975-1976, de artikelen 6 en 9).

Het was slechts nadat bij de bespreking van het ontwerp in de Kamercommissie de vraag werd gesteld of deze regeling de belastingontwijking, langs afspraken tussen partijen, niet zou bevorderen dat de Regering voorstelde om slechts 80 % van de werkelijke uitkeringen te belasten bij de ontvanger, en in het verlengde hiervan ook te laten aftrekken door de betaler.

Om deze beperking te rechtvaardigen verwees de toenmalige Minister naar de stelling dat uitkeringen tot onderhoud ten dele kunnen beschouwd worden als privé-uitgaven, waarvoor het niet logisch is dat ze fiscaal aftrekbaar zijn.

Chambre des Représentants

SESSION EXTRAORDINAIRE 1988

14 JUILLET 1988

PROPOSITION DE LOI

modifiant le régime fiscal des rentes alimentaires

(Déposée par M. Derycke)

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Le régime fiscal actuel des rentes alimentaires est basé sur la loi du 3 novembre 1976. Le Gouvernement avait à l'époque modifié les articles 67, 3° et 71, § 1er, 3°, du Code des impôts sur les revenus (CIR), concernant respectivement l'imposition des rentes alimentaires dans le chef du crédentier et leur déductibilité dans le chef du débirentier, en vue de résoudre certains problèmes soulevés, notamment par la jurisprudence, au sujet du régime d'imposition de ces revenus.

Il est frappant que le projet initial prévoyait l'imposition et la déductibilité complètes de ces rentes (voir Doc. Chambre n° 879/1, 1975-1976, articles 6 et 9).

Ce n'est qu'après qu'il eut été demandé, lors de la discussion du projet en Commission de la Chambre, si ce régime ne permettrait pas d'é luder l'impôt par le biais d'accords entre les parties, que le Gouvernement proposa de limiter à 80 % du montant effectivement perçu l'imposition dans le chef du bénéficiaire et la déductibilité dans le chef du débiteur.

Pour justifier cette limitation, le Ministre de l'époque avait souligné que les rentes alimentaires pouvaient être considérées dans une certaine mesure comme des dépenses privées ne devant logiquement pas bénéficier de la déductibilité fiscale.

De 80 % grens sloot anderzijds aan bij de forfaitaire aftrek van 20 % die toen reeds opgenomen was in artikel 85 van het WIB voor het bepalen van het netto-bedrag van de bestaansmiddelen.

Dit blijft ook vandaag nog steeds een opmerkelijke en bedenkelijke verantwoording. Zeker voor situaties waar de uitkeringen het gevolg zijn van gerechtelijke uitspraken kan moeilijk volgehouden worden dat het hier privé-uitgaven betreft die de belastingplichtige uit vrije wil aangaat. Ten aanzien van de forfaitaire aftrek van 20 % voor bestaansmiddelen is het grote verschil hier dat deze aftrek er normaal niet toe leidt dat een andere persoon belast wordt op deze 20 %. Ten aanzien van de bepaling van het netto-bedrag van bestaansmiddelen betreft de aftrek een loutere, weliswaar verantwoorde, goedgunstigheid van de wetgever, waarbij niemand bestraft wordt, hetgeen niet zo is bij de beperking van de belastbaarheid van deze uitkeringen, waarvan de keerzijde gevormd wordt door de beperking van de aftrekbaarheid.

Bovendien moet men deze regeling ook zien tegen de achtergrond van de evolutie die de fiscale wetgeving doormaakt ten aanzien van gezinnen. Er bestaat vandaag duidelijk een vast voornemen bij alle politieke partijen om ten aanzien van tweeverdienersgezinnen de volledige decumul in te voeren en analoog hieraan ook voor eenverdienersgezinnen over te stappen naar een fiscaal meer rechtvaardige verrekening van de thuiswerkende partner. Tegen deze achtergrond neemt de impact van onderhoudsuitkeringen als een constructie om te ontsnappen aan een — te — zware fiscale druk op het wettelijke gezin voortdurend af en kan het fiscale ontwijkingselement binnen dergelijke (met andere woorden de onderhoudsuitkeringen) regelingen niet langer als eerste beweegreden naar voor geschoven worden.

Ten slotte willen we er nog op wijzen dat de beperking van de aftrekbaarheid van uitkeringen tot 80 % één van de weinige situaties is binnen de fiscale wetgeving waarbij belastingplichtigen belast worden op een inkomen dat ze niet bezitten. In deze situatie steunt de belastingheffing dan ook duidelijk niet op de werkelijkheid. Dit wordt trouwens ook opgemerkt in het verslag van de Koninklijke Commissie tot harmonisering en vereenvoudiging van de fiscaliteit (Verslag, Deel II, De Personenbelasting, stelling 334).

Vandaar dat de indiener in dit voorstel terugvalt op het oorspronkelijke ontwerp van 1976 dat de belastbaarheid en aftrekbaarheid voorzag van het totale bedrag aan uitkeringen. Terzelfdertijd moet het evenwel duidelijk zijn dat deze uitkeringen slechts belastbaar kunnen zijn ten aanzien van hun netto-bedrag, na aftrek dus van alle werkelijke kosten die eventueel gedaan werden om deze uitkeringen te bekomen.

E. DERYCKE

Le plafond de 80 % était par ailleurs à rapprocher de la déduction forfaitaire de 20 % qui était déjà prévue à l'article 85 du CIR en vue de la détermination du montant net des ressources.

Cette justification nous paraît aujourd'hui encore étonnante et douteuse. Il paraît en effet difficile de soutenir qu'une rente alimentaire versée en exécution d'une décision judiciaire est une dépense privée que le contribuable effectue de son plein gré. Ce qui différencie la déductibilité des rentes alimentaires de la déduction forfaitaire de 20 % pour la détermination des ressources nettes, c'est que cette dernière n'entraîne pas la taxation d'un autre contribuable sur ces mêmes 20 %. Cette déduction forfaitaire de 20 % en vue de la détermination du montant net des ressources constitue une largesse — certes justifiée — de la part du législateur, mais qui ne pénalise personne. Il en va autrement de la limitation de la taxation de ces rentes, puisque celle-ci a pour revers la limitation de leur déductibilité.

Il convient en outre d'examiner ce régime fiscal à la lumière de l'évolution de la législation fiscale applicable aux ménages. Tous les partis politiques souhaitent aujourd'hui instaurer le décumul intégral en faveur des ménages à deux revenus ainsi qu'un quotient conjugal fiscalement plus juste en faveur des ménages à revenu unique. Face à cette évolution, l'intérêt d'utiliser les rentes alimentaires en vue d'échapper à la — trop — lourde pression fiscale que subissent les couples mariés s'amenuise de jour en jour et l'évasion fiscale ne peut plus être considérée comme la motivation première du versement de rentes alimentaires.

Nous tenons enfin à souligner que la limitation à 80 % de la déductibilité des rentes alimentaires constitue l'un des rares exemples dans notre législation fiscale où le contribuable est taxé sur un revenu qu'il ne possède pas. Il est évident que la taxation ne se base pas en l'occurrence sur une situation réaliste. La Commission royale d'harmonisation et de simplification de la fiscalité n'a d'ailleurs pas manqué d'attirer l'attention sur cette situation dans son rapport (Rapport, Partie II, L'impôt des personnes physiques, point 334).

Pour toutes ces raisons, nous proposons d'en revenir au projet initial de 1976, qui prévoyait l'imposition et la déductibilité du montant total des rentes. Il importe toutefois de préciser que le montant imposable est en l'occurrence le montant net de la rente, c'est-à-dire après déduction de tous les frais réels éventuellement exposés en vue de son obtention.

WETSVOORSTEL

Artikel 1

In artikel 68 van het Wetboek van de Inkomstenbelastingen worden tussen de woorden « artikel 67, 1° » en « bedoelde inkomsten » de woorden « en 3° » ingevoegd.

Art. 2

Artikel 69, § 2 van hetzelfde Wetboek, wordt opgeheven.

Art. 3

In artikel 71, § 1, 3°, van hetzelfde Wetboek worden de woorden « de tachtig honderdsten van » geschrapt.

27 juni 1988.

E. DERYCKE

PROPOSITION DE LOI

Article 1er

A l'article 68 du Code des impôts sur les revenus, les mots « et 3° » sont insérés entre les mots « article 67, 1° » et les mots « s'entendent ».

Art. 2

L'article 69, § 2, du même Code est abrogé.

Art. 3

A l'article 71, § 1er, 3°, du même Code, les mots « quatre-vingts centièmes des » sont supprimés.

27 juin 1988.